

УДК: 658:635:664.819

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОВОЧЕКОНСЕРВНОГО ПІДКОМПЛЕКСУ АПК ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

О.В. ДОБРОЗОРОВА – асистент, Херсонський ДАУ

Овочеконсервний підкомплекс АПК Херсонської області становить собою сукупність спеціалізованих галузей сільського господарства, промисловості та торгівлі, які забезпечують виробництво, переробку, транспортування, збереження та реалізацію овочів.

Херсонщина має сприятливі природні умови для розвитку овочевої галузі. До того ж по рівню спеціалізації та концентрації виробництва цієї продукції декілька років тому вона займала одне з провідних місць серед інших областей України. Так, з 280 господарств області, які займаються виробництвом овочів, спеціалізованих – 80 (28,6 %).

Потужності переробних підприємств Херсонської області становлять 352,4 муб., з них 46% приходить на долю крупних консервних заводів облсільгосппродуправління, 30% – на долю консервних цехів господарств облсільгосппродуправління, 2% – на консервні цеха виноробної промисловості, 17% – на харчосмакові фабрики, 5% – на консервні підприємства облспоживспілки.

На вказаних підприємствах області в рік може перероблятися до 280 тисяч тонн овочів, в тому числі 246,2 тисяч тонн помідорів.

В Херсоні діють свій завод скловиробів та резинотехнічних виробів, що можуть повністю задовольнити потребу переробних підприємств в склотарі. На заводі скловиробів та Херсонському консервному комбінаті є цехи по виробництву гофрокартонної тари.

Наведені дані свідчать, що в області є все для успішної роботи овочеконсервного підкомплексу, але це так тільки на перший погляд.

Аналіз виробництва овочевих культур на Херсонщині показав, що в останні роки в цієї галузі спостерігаються негативні тенденції. Наприклад, виробництво овочів в усіх категоріях господарств з середньорічних 285,5 тисяч тонн в 1991-1995 знизилось до 191,5 тисяч тонн в 1997 році, тобто на 33%. Головною причиною цього явища є скорочення виробництв овочів в громадському секторі. Так, якщо в кращі роки в господарствах цієї категорії вироблялося 360-380 тисяч тонн, то в 1997 році цей показник становив 75,8 тисяч тонн, тобто тільки 40% від усіх зібраних овочів в Херсонській області. Таке скорочення валового збору овочів в господарствах громадського сектору сталося, в основному, за рахунок спаду продуктивності овочевого гектара, яка з середньорічних 108,1 центнерів з

гектара в 1991-1996р.р. знизилась до 74,7 центнерів з гектара в 1997 році. В той же час площі під овочевими культурами за останні роки майже не змінилися. Якщо в середньому в 1991-1996 р.р. вони складали 25,8 тисяч гектар, то в 1997 році 24,8 тисяч гектар.

На врожай овочів 1997 року дуже вплинули негативні погодні умови. Аномально велика кількість опадів в червні-серпні цього року привела до широкого розповсюдження хвороб овочевих культур особливо томатів та лука. Тому господарства області не добрали врожай з 4,2 тисяч гектарів. Але вважати погодні умови єдиною причиною спаду виробництва овочів в області в 1997році несправедливо тому, що ця тенденція почалася ще декілька років тому.

Головним фактором зниження валового збору овочів в господарствах громадського сектору, на наш погляд, є тяжке їх фінансово-економічне становище. Господарства не спроможні обновляти машино-тракторний парк, закупляти необхідну кількість паливно-мастильних матеріалів, високоякісного насіння, сучасних мінеральних добрив та засобів захисту рослин від хвороб і шкідників. Малий об'єм обігових коштів в овочівників зумовлений великою питомою вагою в структурі реалізації продукції бартерних угод (25 %) та видачі продукції в рахунок оплати праці (25 %). Але й реалізація овочів по інших каналах збуту (заготівельним організаціям, на ринках області, через власні магазини, ларьки, палатки) теж не принесла прибутку овочевим господарствам, тому що реалізаційна ціна овочів, зумовлена низькою платоспроможністю населення, була нижче собівартості продукції.

Реалізаційна ціна однієї тонни овочів відкритого ґрунту в 1997році в середньому по всіх каналах реалізації складала 223 грн., а собівартість – 287 грн., тобто на 64 грн. більше.

Все це привело до того, що рівень рентабельності виробництва овочів відкритого ґрунту в області в 1997 році був негативний і становив – 22,4 %, а збитки овочівників з 1 гектара дорівнювались 271 грн.

Аналогічне становище склалося і в консервній промисловості Херсонської області. За останні п'ять років обсяги виробництва консервів зменшились на 78,4%. Найбільший спад виробництва спостерігається на консервних підприємствах облсільгоспуправління, він складає 83,8 % , або 84,7 муб в рік.

Ці негативні явища пояснюються скороченням вирощування та поставок сільськогосподарської сировини для переробних підприємств, незадовільним рівнем її якості, вузьким асортиментом, зменшенням обсягів використання виробничих потужностей, відсутністю сучасних технологій та техніки тощо.

На наш погляд, в таких умовах одним із шляхів подолання кризової ситуації в овочеконсервному підкомплексі АПК Херсонської області може стати розвиток агропромислової інтеграції. Вона може здійснюватися в різноманітних організаційно-правових формах – об'єднань, підприємств, концернів, асоціацій, агрокомбінатів, агрофірм по виробництву, переробки, зберіганню та торгівлі овочевою продукцією. Необхідно стимулювати створення фінансово-промислових груп, які будуть об'єднувати сільськогосподарських товаровиробників, промислові підприємства, банківські та обслуговуючі структури на регіональному та міжрегіональному рівнях.

УДК 339.137.2 : 336.64

ЗАЛЕЖНІСТЬ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ВІД ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ АПК

С.П. ЯРОШЕНКО – к.с.-г.н., м.Суми

З сучасного трактування конкурентоспроможності витікає, що вона є здатністю підприємства діяти в умовах ринкових відносин і отримувати при цьому прибуток, достатній для науково-технічного вдосконалення виробництва, стимулювання працівників і підтримки продукції на високому якісному рівні. Мається на увазі, що конкурентоспроможність виробництва в основному зводиться до конкурентоспроможності продукції, яка визначається якісними і вартісними характеристиками, що забезпечують максимальне задоволення конкурентної потреби споживача. Зазначені параметри сутності конкурентоспроможності нерозривно пов'язані з своєчасним використанням досягнень науково-технічного прогресу, основою якого є інтенсифікація виробництва. З огляду на це взаємовплив конкурентоспроможності і інтенсифікації виробництва є безперечними: конкурентоспроможність визначає надходження маси прибутку завдяки інтенсифікації, а інтенсифікація - використання частини цього прибутку для подальшого розвитку виробництва і зміцнення його конкурентоспроможності.

Зростання конкурентоспроможності відбувається завдяки зниженню індивідуальних витрат, собівартості продукції та підвищенню якості продукції. Обидва зазначені аспекти застосовують на увагу у процесі виявлення резервів забезпечення ринкової та фінансової стабільності підприємств.

Зменшення обсягів капітальних вкладень в інтенсифікацію сільського господарства супроводжувалося катастрофічним скоро-